

СИРИЈУС

Elektronski časopis "Sirijus", ISSN: 2217-6993, ONLINE adresa: www.mason.org.rs, Urednik: Č.V.
Izlazi tromesečno (4 broja godišnje). Prvi broj izašao 1. jula 2009 godine. e-mail: info@mason.org.rs

Poštovana braćo,

ispunili smo obećanje i priredili 50-ti broj Sirijusa pre kraja ove kalendarske godine.

Bili smo u malom kašnjenju, ali na kraju smo ispunili plan.

Za to su zaslužna i braća koja su nam blagovremeno poslala svoje radove.

Imaćete šta da čitate tokom predstojećih praznika.

Svi zajedno smo ponosni na 50 do sada objavljenih brojeva Sirijusa.

U oblasti kojom se zajedno bavimo, malo ko može da se pohvali sa 50 brojeva u kontinuitetu.

Srdačan pozdrav od vaših I.S. i Č.V.

Sadržaj:

IN MEMORIAM - OMAŽ RADU I ULOZI VELIKOG MAJSTORA ZORANA NENEZIĆA U SLOBODNOM ZIDARSTVU.....	2
IN MEMORIAM - HOMMAGE TO THE WORK AND ROLE OF THE GRAND MASTER ZORAN NENEZIĆ IN MASONRY	7
VELIKA I MALA SVETLA SLOBODNOG ZIDARSTVA	
I NJIHOVA SIMBOLIČKA ZNAČENJA	12
ODREDBE MATERIJALNOG PRAVA SLOBODOZIDARSKOG PRAVOSUĐA.....	17
Učenički alati	20

IN MEMORIAM - OMAŽ RADU I ULOZI VELIKOG MAJSTORA ZORANA NENEZIĆA U SLOBODNOM ZIDARSTVU

Slika 1 - Zoran Nenezić iz mlađih dana

Zoran Nenezić je rođen u Beogradu 16. Decembra 1952. godine, a preminuo je 25. Marta 2021. Završio je Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, smer za srpskohrvatski jezik i jugoslovensku književnost. Tokom svog profesionalnog života je radio kao pravobranilac samoupravljanja, analitičar, književnik, publicista, istoriograf i novinar. Pisao je poeziju i prozu i objavljivao novinske tekstove kako u zemlji tako i u inostranstvu. Radio je kao novinar „Duge“, a njegove intervjuue su objavljivali gotovo svi vodeći dnevni i nedeljni listovi.

Rad Zorana Nenezića u okviru masonerije je od velikog (istorijskog) značaja a njegova dela će ostati da govore u njegovo ime. Zoran Nenezić je iniciran u loži broj 217. u Dizeldorfu gde je dobio i drugi i treći stepen. Nakon toga je postao prvi

starešina obnovljene lože „Pobratim“. Najznačajnija dela ovog srpskog masona su knjige:

„Masoni u Jugoslaviji (1764-1980) (izdanja iz 1984. 1987. 1988.);

„Masoni u Jugoslaviji: 1764-1999 – pregled istorije slobodnog zidarstva u Jugoslaviji – posebno izdanje (1999.)“;

„Srpsko slobodno zidarstvo: 1764-1914 (2012.)“;

„Počeci masonskog rada u Srbiji krajem XIX veka: sa osvrtom na članstvo Stevana Stojanovića Mokranjca“ (2018.);

„Viteško-templarski tragovi kod Srba u srednjem veku“ (2019.) i dr.

Zahvaljujući svom radu na teme slobodnog zidarstva, Nenezić se pozicionirao kao vodeći

poznavalac ove oblasti kako na teritoriji današnje Srbije tako i u regionu ali i na svetskom nivou.

O njegovom radu su pisali brojni autori, a listu odabranih knjiga koje su se bavile između ostalog i radom Zorana Nenezića objavljujemo kao integralni deo ovog rada (Appendix). Da bismo razumeli kontekst vremena pre 1990-tih i kako nije bilo uopšte jednostavno baviti se problemima slobodnog zidarstva i pisati o tome, možemo se priseliti reči Vladimira Dedijera kada piše Generalu Pavlu Jakšiću u predgovoru knjige "Nad uspomenu": „Moći ćeš da pišeš, ali nikada nećeš moći da objaviš!”

Najznačajnija uloga Nenezića u svetu slobodnog zidarstva se zapravo ogleda u iniciranju re-uspostavljanja rada slobodnog zidarstva nakon 1990. godine. Naime, od kada je Velika loža Kraljevine Srbije osnovana 1912. godine, ona je pod tim nazivom funkcionisala do stvaranja Kraljevine SHS i formiranja Velike Lože Kraljevine SHS (Kasnije Velika Loža Jugoslavije). Početkom Drugog svetskog rata, sve lože su uspavane, sve do 1990. godine, kada se u aprilu bude lože Pobratim, Sloga, Rad i postojanstvo i Maksimilijan Vrhovac. Velika ujedinjena loža Nemačke je u junu 1990. godine reaktivirala Veliku ložu Jugoslavije uz konstituciju i statut koji su usvojeni još davne 1925. godine. Tada je za velikog Majstora izabran Zoran Nenezić koji je bio starešina poštovane lože Pobratim. Sa reaktivacijom slobodnog zidarstva pod pokroviteljstvom "Vrhovnog Saveta južne jurisdikcije SAD" i zvanično je obnovljen Vrhovni savet škotskog reda Jugoslavije. Tada je za Grand Komandera izabran Zoran Nenezić, a kasnije usled formiranja Regularne Velike Lože Jugoslavija 2002. godine, Nenezić ostaje na funkcijama Velikog Majstora Velike lože Jugoslavije i Grand Komandera škotskog reda Jugoslavije.

Nenezić je autor brojnih tekstova koji bacaju dodatno svetlo na istorijske događaje a među njima su i sledeći tekstovi: „Broz - Čerčilov agent”, „Režim obnavlja ložu“ (u kome se govori o interesu države da se u svetskoj masoneriji suzbiju intrige), „Dugačak spisak streljanih slobodnih zidara”, „Robija bez odbrane!”, „Savetovali do smrti”, „Neimari novih puteva”, „Brojni profesori i akademici nastavili i posle rata da igraju važne uloge”, „KPJ od dolaska Josipa Broza uz slobodne zidare”, „Braća brane Broza”, „Francuske lože protiv

ruskih optužbi na Titov račun”, „Vatikan inspirator višegodišnjih progona Srba”, „Krivica na Stepinca”, „Hari Truman podržavao srpske zidare” i drugi tekstovi.

Zoran Nenezić je u svojim knjigama pisao o istoriji slobodnog zidarstva u svetu i kod nas, i time ostavio zaveštanje, ali i značajan materijal i smernice za dalja istraživanja. Primera radi, u svojoj knjizi „Masoni Jugoslavije (1764-1980)“, on piše o ranom uticaju imperijalnih sila na dešavanja u tadašnjoj Srbiji, navodeći: *“Pored toga što su masoni Francuske i Engleske, preko poljskih emigranata masona, neposredno i odlučujuće uticali na formiranje dugoročne spoljne, ali u izvesnoj meri i unutrašnje politike Srbije, što se najbolje vidi iz Garašaninovih ‘Načertanija’, njihov uticaj bio je značajan i na praktičnom političkom i kulturnom organizovanju u Srbiji za vreme vlade ustavobranitelja 1842-1858. godine.”*

Takođe, Zoran Nenezić je vredno, decenijama prikupljao brojne materijale i razmenjivao ih u cilju razumevanja istorijskog konteksta razvoja masonerije. Prikupljene materijale je velikodušno razmenjivao sa drugim autorima iz regiona zainteresovanim za istraživanje ovih problema. O tome svedoče i navodi zahvalnosti objavljeni u okviru knjige „Masonstvo u Hrvata“: *“Zahvaljujući razumnim pojedincima (i to najprije g. Mihailu Mariću i Zoranu Neneziću – oboje iz Beograda), uspio sam doći do fotokopija najvrednije građe o masonstvu u Jugoslaviji iz Arhiva Jugoslavije u Beogradu.”*

Slika 2: Borislav Pekić, Andrija Gams i Zoran Nenezić

Pojedine kontroverze su se pojavljivale u vezi sa radom Nenezića na svojim knjigama, a o jednoj takvoj piše i novinar i publicista Marko

Lopušina i navodi: *“Nekoliko nedelja pred objavljivanje vesti o smrti Josipa Broza, Zoran Nenezić je zamoljen da napiše tekst o slobodnom zidarstvu, koji je objavljen u NIN-u. Posle teksta, u kojem je najavljen i izlazak knjige Zorana Nenezić iz štampe (“Masoni u Jugoslaviji, 1763-1980”), Predsedništvo SFRJ, odnosno Savezni savet za zaštitu ustavnog poretka, čiji je predsednik bio Stane Dolanc, razmatralo je, na osnovu ekspertize službi bezbednosti moguće implikacije, domaće i inostrane, objavljivanja jedne takve knjige. Vlast i tajne službe nisu imali informacije šta knjiga sadrži i trudili su seda ukradu rukopis Zorana Nenezića pre objavljivanja.”*

Nenezić je pisao i o zakletvi Velikom majstoru UVL Nemačke Ernstu Valteru prilikom rituala u Sava Centru 23.06.1990. godine, opominjući na početke kada je 1989. godine dr Zlatko Lemberger pokrenuo pitanje reaktivacije VL Jugoslavija. O Valterovim motivima Nenezić govori nedvosmisleno: *“Valterovi motivi su, od prvog dana, bili jasni, moralni, masonski i časni. To je i posle obnovljenog rada VL “Jugoslavija” prisutnim jugoslovenskim novinarima nedvosmisleno iskazao - da je to vraćanje samo malog dela duga koji Nemci imaju prema Jugoslaviji, jer je, u spletu istorijskih okolnosti, politika nemačkog fašističkog Rajha dovela do samouspavljanja VL “Jugoslavija” 1. avgusta 1940. godine.”*

O tadašnjim događajima je bio obavešten i Slobodan Vučetić kao član Predsedništva Srbije a kasnije i Slobodan Milošević kao predsednik Predsedništva Srbije. O tome Nenezić piše: *“Informisao sam ga o inicijativi za osnivanje VL “Jugoslavija”, koja će biti izvršena juna te godine, uz pomoć UVL Nemačke koja je prihvatila da to uradi pod uslovom da se ona prostire na tadašnju SFRJ, za razliku od austrijske inicijative, koja je bila vezana za Sloveniju i Hrvatsku i gde izvesne uticaje ima i Ante Marković. Ukazao sam da na Zapadu vlada pojednostavljeno poimanje demokratičnosti nekog društva i u pogledu slobodnog rada masonske organizacije. Zato je ovo bila prilika da se, pošto se u Ljubljani i Zagrebu ne mogu izvršiti registracije, slika o Srbiji donekle popravi, jer je vladalo uvreženo mišljenje da je ona jedini komunistički bastion u Jugoslaviji (pokušaji da se jedna loža registruje u Zagrebu, a druga u Ljubljani nisu uspeli zbog izrazito negativnog stava državnih organa prema toj*

inicijativi, ali i zbog straha tamošnjih članova od moguće državne represije.)”

Slika 3: Predaja Povelje o reaktiviranju VL “Jugoslavija”

Ovakve aktivnosti Nenezića se mogu smatrati duboko partiotskim i u skladu sa masonskim načelima, a svakako predstavljaju istorijske događaje od značaja za slobodne zidare, ali i građane Srbije. Nenezić o razgovoru sa Miloševićem dalje navodi: *“Kao mogući budući Veliki majstor istakao sam da je masonerija patriotska organizacija koja se odriče tajnih političkih i prevratničkih ideja, da je humanitarna organizacija koja radi u korist svoga naroda i svoje zemlje. Proces reaktiviranja masonerije u istočnoj Evropi, započet sa Mađarskom, nastaviće se i smatrao sam da, kad je već pokrenuta takva inicijativa i u Jugoslaviji, da bi je valjalo okončati u skladu sa neminovnom demokratizacijom. Saglasili smo se da o razgovoru i njegovom sadržaju ne bi bilo uputno upoznavati javnost, zbog tadašnjih zaoštrenih političkih procesa u zemlji.”*

Značajnu ulogu Nenezić je imao tokom boravka delegacije VL Jugoslavija u Kaliforniji, u februaru 1991. Godine, kada se dogodio i susret sa masonima srpskog porekla u Sjedinjenim Američkim Državama. Hrvatski masoni su bili pozvani, ali su odbili dolazak, kako navodi Nenezić. Takođe, Nenezić govori o tome da je od Dobrice Ćosića kao Predsednika SR Jugoslavije bio ovlašćen da prenosi stavove o pitanjima srpske krize, a kako bi došlo do mirnog rešavanja ratnih sukoba. Na tu temu je Nenezić 1992. godine obavio niz razgovora sa slobodnim zidarima, ali i sa većim brojem članova Senata i Kongresa, generala i admiralata a uz podršku komandera Klajknehta, radi uspostavljanja mira u Bosni i Hercegovini.

Dalje, Nenezić navodi: *“Početkom juna 1991. godine, jedan broj slobodnih zidara iz VL Jugoslavija je u Pragu, zajedno sa masonima iz tadašnje VL Čehoslovačke, pod okriljem Vrhovnog*

saveta Južne jurisdikcije škotskog rituala SAD, ušao u škotski ritual, čime je stvorena pretpostavka za formiranje VS ŠR Jugoslavije. Iniciranju jugoslovenskih masona u škotski ritual prisustvovao je i komander Južne jurisdikcije SAD Fred Klajkneht, čime je dat poseban značaj ovom činu. “

Nenezić se bavio i ulogom Vatikana i njihovim otklonom prema slobodnom zidarstvu te navodi: “U Vatikanu je 1990. pod neposrednim rukovodstvom pape Jovana Pavla II formiran "krizni komitet" za praćenje i borbu protiv razvoja masonerije u zemljama istočne Evrope, posebno u Jugoslaviji. To je podrazumevalo bezrezervnu podršku secesiji Slovenije i Hrvatske i aktivnostima sračunatim na onemogućavanje ostvarivanja "srpskog masonskog uticaja" na međunarodne faktore uključene u rešavanje jugoslovenske političko-državne krize. Kada je jugoslovenski politički vrh prihvatio "dobre usluge" Evropske zajednice i kada su misije "evropske trojke" (Dani de Mikelis, Hans van den Bruk i Žak Pos) u Jugoslaviji učestale, usledila je i snažna reakcija Vatikana, javno obelodanjena u maniru njene hiljadugodišnje tradicije, posredno, preko dvoje katoličkih novina ("Il sabato" i "Famiglia Cristiana") i nekoliko glasnogovornika, članova Demohrišćanske partije Italije. “

Imajući sve prethodno navedeno u vidu, očigledno je da će njegovo delo nadživeti Zorana Nenezića, i ostaviti neizbrisiv trag u srpskom, ali i regionalnom slobodnom zidarstvu. O tome su pisali i brojni mediji a za ovu priliku prilažemo najavu Zorana Nenezića prilikom predstavljanja srpskog prevoda čuvene knjige „Rođeni u krvi“ u Beogradu 2015. godine: Zoran Nenezić, najveći poznavalac masonerije, ne samo u Srbiji nego i u svetu, imao je priliku u više navrata da se sretne sa autorom knjige „Rođeni u krvi“ Džonom Dž. Robinsonom o kome kaže: „Onako kako je pisao tako je i govorio. Nije robovao nijednoj dogmi. Sve pseudo-romantičarske i ostale teorije o nastanku moderne masonerije razgrnuo je, i uputio se u istraživanje i napisao najbolju knjigu o korenima nastanka modernog slobodnog zidarstva.“

Nenezićev analitički pristup je ostavio dovoljno kvalitetne rezultate rada, koji će poslužiti kao verodostojni temelj za dalja istraživanja najrazličitijih aspekata slobodnog zidarstva. Njegova uloga u reuspostavljanju masonerije u Srbiji, kao i

uloga u međunarodnim pregovorima na postizanju mirnih rešenja tadašnjih državnih sukoba će ostati upamćeni kao svetli primeri, patriotski postupci ali i delovanje u skladu sa masonskim pricipima. O smrti Zorana Nenezića javnost su izvestili brojni mediji, a “Glas javnosti” je prenosio sahranu.

Slika 4: Sahrana Zorana Nenezića, Beograd 2021

Neka je Zoranu Neneziću put na Večni Istok obasjan svetlošću!

Na orijentu Francuske,

Br. M.S

P.L. Đorđe Vajfert

03.04.6021.G.I.S.

Appendix

1) Pisali su o Zoranu Neneziću (između ostalih):

Gašić Ranka. Srpski masoni između dva svetska rata kao društvena grupa. Godišnjak za društvenu istoriju. vol. 5, br. 1-3, str. 85-100. 1998

Godišnjak. Zbornik tekstova, Tom prvi, MMX. Urednik Alexandar Thorn. Samostalno autorsko izdanje. Beograd. 2013. Edicija Arhiva Svetog Kraljevstva Magije

Jakšić Pavle. Nad uspomenu. Rad. Beograd. 1990

Lopušina Marko. MASONI U SRBIJI. 1910 – 2010. Knjiga komerc. Beograd. 2010

Minić Nenad, Ordo Mundi. Štamparija „Stanišić” Srbija, Bačka Palanka. 2006

Minić Nenad. ORDOMUNDI. Beograd. 2010

Mladen Lojkić. Vladari Svijeta. II dopunjeno izdanje. Daruvar. 2007

Mužić Ivan, Masonstvo u Hrvata, V. Izdanje, Verbum, Split, 1997

Mužić Ivan. Masonstvo u Hrvata / Ivan Mužić – 6. izd. – Split: Laus, 2000.

Mužić Ivan. Smisao Masonstva. Naklada Bošković. Split. 2003

Nikolić Zoran. MASONSKI BELEZI NA BEOGRADU. 2004 (objavljeno kao feljton u okviru Večernjih Novosti)

Rogošić Branko - Masonologija: nauka ili naučna disciplina?. 2014

Vidojević Milan. Dosije Omega. Metaphysica. 2006

2) Izabrana bibliografija Zorana Nenezića:

Masoni u Jugoslaviji : (1764-1980) : pregled istorije slobodnog zidarstva u Jugoslaviji. Beograd : Narodna knjiga, 1984

Masoni u Jugoslaviji : (1764-1980) : pregled istorije slobodnog zidarstva u Jugoslaviji :

prilozi i građa. 2. dopunjeno izd. Beograd : Narodna knjiga, 1987

Masoni u Jugoslaviji : (1764-1980) : pregled istorije slobodnog zidarstva u Jugoslaviji : prilozi i građa. Nenezić, Zoran D., 3. dopunjeno izd. Beograd : Zodne, 1988

Masoni u Jugoslaviji : 1764-1999 : pregled istorije slobodnog zidarstva u Jugoslaviji : prilozi i građa. Posebno izdanje. Beograd : Z. D. Nenezić, 1999

Masoni : 1717-2010, Pregled istorije slobodnog zidarstva u Srbiji, na Balkanu i u svetu : prilozi i građa. Beograd : Z. Nenezić, 2010

Srpsko slobodno zidarstvo : 1764-1914 : ilustrovani pregled istorije slobodnog zidarstva kod Srba : prilozi i građa. Beograd : Z. Nenezić, 2012

Почеци масонског рада у Србији крајем XIX века : са освртом на чланство Стевана Стојановића Мокрањца. Неготин : Народна библиотека "Доситеј Новаковић", 2018

Витешко-темпларски трагови код Срба у Средњем веку. Београд : З. Ненезић, 2019

IN MEMORIAM - HOMMAGE TO THE WORK AND ROLE OF THE GRAND MASTER ZORAN NENEZIĆ IN MASONRY

Image 1- Zoran Nenezić

Zoran Nenezić was born in Belgrade on December 16, 1952, and died on March 25, 2021. He graduated from the Faculty of Philology, University of Belgrade, Department of Serbo-Croatian Language and Yugoslav Literature. During his professional life, he worked as a self-government ombudsman, analyst, writer, publicist, historian and journalist. He wrote poetry and prose and published newspaper articles both in the country and abroad. He worked as a journalist for "Duga", and his interviews were published by almost all leading daily and weekly newspapers. The work of Zoran Nenezić within Freemasonry is of great (historical) significance, and his works will remain to speak on his behalf. Zoran Nenezić was initiated in lodge number 217 in Düsseldorf, where he received both the second and third degree. After that, he became the first honorable master of the renewed lodge "Pobratim". The most significant

works of this Serbian Freemason are the books "Masons in Yugoslavia" (1764-1980) (editions from 1984, 1987, 1988); "Masons in Yugoslavia: 1764-1999 - a review of the history of Freemasonry in Yugoslavia - special edition (1999)"; "Serbian Freemasonry: 1764-1914 (2012)"; "The beginnings of Masonic work in Serbia at the end of the 19th century: with a review of the membership of Stevan Stojanović Mokranjac" (2018); "Knightly-Templar traces among Serbs in the Middle Ages" (2019) and others. Thanks to his work on the topics of Freemasonry, Nenezić positioned himself as a leading expert in this field both on the territory of today's Serbia and in the region, but also at the world level.

Numerous authors have written about his work, and we publish the list of selected books that dealt with the work of Zoran Nenezić as an integral

part of this work (Appendix). To understand the context of the time before the 1990s in Serbia and how it was not at all easy to deal with the problems of Freemasonry and write about it, we can recall the words of Vladimir Dedijer when he wrote to General Pavle Jaksic in the preface to the book "Above Memories": "You will be able to write but you will never be able to publish! ”.

The most important role of Nenezić in the world of Freemasonry is actually reflected in the initiation of the re-establishment of the work of Freemasonry after 1990. Namely, since the Grand Lodge of the Kingdom of Serbia was founded in 1912, it functioned under that name until the creation of the Kingdom of SCS and the formation of the Grand Lodge of the Kingdom of SCS (Later the Grand Lodge of Yugoslavia). At the beginning of the Second World War, all the lodges were put to sleep, until 1990, when the lodges Pobratim, Sloga, Rad i postojanstvo and Maksimilijan Vrhovac awoke in April. In June 1990, the Grand United Lodge of Germany reactivated the Grand Lodge of Yugoslavia with a constitution and statute that were adopted back in 1925.

Then, Zoran Nenezić, who was the honorable master of the respected Lodge of the Brothers, was elected Grand Master. With the reactivation of Freemasonry under the auspices of the "Supreme Council of the Southern Jurisdiction of the United States", the Supreme Council of the Scottish Order of Yugoslavia was officially renewed. At that time, Zoran Nenezić was elected Grand Commander, and later, due to the formation of the Regular Grand Lodge of Yugoslavia in 2002, Nenezić remained in the positions of Grand Master of the Grand Lodge of Yugoslavia and Grand Commander of the Scottish Order of Yugoslavia.

Nenezic is the author of numerous texts that shed additional light on historical events, and among them are the following texts: "Broz Churchill's Agent"; "The regime renews the lodge" (which speaks of the state's interest in suppressing intrigue in world Freemasonry); "Long list of executed Freemasons"; "Prison without defense!"; "Advised to death", "Builders of new roads"; "Numerous professors and academics continued to play important roles after the war"; "KPJ since the

arrival of Josip Broz with the Freemasons", "Brothers defending Broz", "French lodges against Russian accusations against Tito"; "Vatican inspirer of years of persecution of Serbs"; "Stepinac's Guilt"; "Harry Truman supported Serbian masons" and others.

In his books, Zoran Nenezić wrote about the history of Freemasonry in the world and in our country, and thus left a legacy, but also important material and guidelines for further research. For example, in his book Freemasons of Yugoslavia (1764-1980), he writes about the early influence of imperial forces on the events in the then Serbia, stating: "...but to a certain extent also the internal politics of Serbia, which is best seen from Garašanin's "Drawings" (Načertanije), their influence was significant on the practical political and cultural organization in Serbia during the government of the Ombudsman 1842-1858. years."

Also, Zoran Nenezić diligently collected numerous materials for decades and exchanged them in order to understand the historical context of the development of Freemasonry. He generously exchanged the collected materials with other authors from the region interested in researching these problems. This is evidenced by the allegations of gratitude published in the book "Freemasonry in Croats".

Image 2 - Borislav Pekić, Andrija Gams and Zoran Nenezić

Some controversies arose in connection with Nenezić's work on his books, and journalist and publicist Marko Lopušina writes about one of them and states: "A few weeks before the news of Josip Broz's death was published, Zoran Nenezić was asked to write a text about Freemasonry, which

was published in NIN (weekly journal). After the text, in which the publication of Zoran Nenezić's book was published ("Masons in Yugoslavia, 1763-1980"), the Presidency of the SFRY, i.e. the Federal Council for the Protection of the Constitutional Order, whose president was Stane Dolanc, considered, based on expertise security services possible implications, domestic and foreign, of publishing one such book. Authorities and secret services did not have information on what the book contained and tried to steal Zoran Nenezić's manuscript before it was published. "

Nenezić also wrote about the oath to the Grand Master of the U.G.L. of Germany, Ernst Walter, during the ritual in the Sava Center on June 23, 1990. year, reminding of the beginnings when in 1989, Dr. Zlatko Lemberger raised the issue of reactivation of G.L. Yugoslavia. Nenezić speaks unequivocally about Walter's motives: "From day one, Walter's motives were clear, moral, Masonic and honorable. That's it after the renewed work of G.L. "Jugoslavija" to the present Yugoslav journalists unequivocally stated - that it was the return of only a small part of the debt that the Germans have towards Yugoslavia, because, in a combination of historical circumstances, the policy of the German fascist Reich led to the self-sleep of G.L. "Yugoslavia" on August 1, 1940. "

Slobodan Vucetic was also informed about the events at that time as a member of the Presidency of Serbia, and later Slobodan Milosevic as the President of the Presidency of Serbia. Nenezić writes about it: "I informed him about the initiative for the establishment of G.L. "Yugoslavia", which will be carried out in June of that year, with the help of U.G.L. Germany, which agreed to do so on the condition that it be extended. On the then SFRY, unlike the Austrian initiative, which was related to Slovenia and Croatia and where Ante Markovic also has certain influences. I pointed out that the government in the West is simplified understanding the democracy of a society and in terms of the free work of a Masonic organization. Therefore, this was an opportunity to improve the image of Serbia, as registrations cannot be made in Ljubljana and Zagreb, because there was a widespread opinion that it was the only

communist bastion in Yugoslavia (attempts to register one lodge in Zagreb and another in Ljubljana did not succeed due to the extremely negative attitude of the state authorities towards that initiative, but also due to the fear of the members there of possible state repression.)".

Image 3 - Charter on reactivation of VL "Jugoslavija"

Such activities of Nenezić can be considered deeply partisan and in accordance with Masonic principles, and they certainly represent historical events of importance for Freemasons but also for the citizens of Serbia. Nenezić further states about the conversation with Milosevic: "As a possible future Grand Master, I pointed out that Freemasonry is a patriotic organization that renounces secret political and revolutionary ideas, that it is a humanitarian organization that works for the benefit of its people and its country. The process of reactivation of Freemasonry in Eastern Europe, started with Hungary, will continue, and I thought that, when such an initiative was already launched in Yugoslavia, it should be completed in accordance with the inevitable democratization. We agreed that it would not be advisable to inform the public about the conversation and its content, due to the then intensified political processes in the country. "

Nenezić played a significant role during the stay of the delegation of the Yugoslavia in California in February 1991, when a meeting with Freemasons of Serbian origin took place in the United States. Croatian Freemasons were invited, but they refused to come, according to Nenezić. Also, Nenezić talks about the fact that he was authorized by Dobrica Ćosić, as the President of FR Yugoslavia, to convey his views on the issues of the Serbian crisis in order to resolve the war

conflicts peacefully. In 1992, Nenezic held talks on this topic with Freemasons, but also with a number of members of the Senate and Congress, generals and admirals, and with the support of Comrade Kleiknecht, in order to establish peace in Bosnia and Herzegovina.

Furthermore, Nenezic states: "At the beginning of June 1991, a number of Freemasons from G.L. Yugoslavia entered the Scottish ritual in Prague, together with Freemasons from the then G.L. of Czechoslovakia, under the auspices of the Supreme Council of the Southern Jurisdiction of the US Scottish Ritual for the formation of the G.L. Yugoslavia. The initiation of the Yugoslav Freemasons into the Scottish ritual was also attended by the Commander of the Southern Jurisdiction of the USA, Fred Kleiknecht, which gave this act special significance. "

Nenezic also dealt with the role of the Vatican and their deviation towards Freemasonry, and states: "In 1990, a crisis committee was formed in the Vatican under the direct leadership of Pope John Paul II to monitor and fight against the development of Freemasonry in Eastern Europe, especially in Yugoslavia. This meant unreserved support for the secession of Slovenia and Croatia and activities calculated to prevent the realization of "Serbian Masonic influence" on international factors involved in resolving the Yugoslav political and state crisis. When the Yugoslav political leadership accepted the "good services" of the European Community and when the missions of the "European Threesome" (Dani de Mikelis, Hans van den Bruck and Jacques Pos) became more frequent in Yugoslavia, a strong Vatican reaction followed, publicly announced in the manner of its millennial traditions, indirectly, through two Catholic newspapers ("Il sabato" and "Familigia Cristiana") and several spokesmen, members of the Christian Democratic Party of Italy. "

Having all the above in mind, it is obvious that the work of Zoran Nenezic will outlive him and leave an indelible mark in Serbian and regional Freemasonry. Numerous media also wrote about it, and on this occasion we enclose Zoran Nenezic's announcement during the presentation of the Serbian translation of the famous book "Born in

Blood" in Belgrade in 2015: "Zoran Nenezic, the greatest connoisseur of Freemasonry, not only in Serbia but also in the world, has the opportunity on several occasions to meet the author of the book "Born in Blood" John J. Robinson, about whom he says: "As he wrote, so he spoke. He was not enslaved to any dogma. He unfolded all pseudo-romantic and other theories about the origin of modern Freemasonry, went to research and wrote the best book on the roots of the origin of modern Freemasonry.

Nenezic's analytical approach left enough quality results of the work that will serve as a credible foundation for further research on various aspects of Freemasonry. His role in the re-establishment of Freemasonry in Serbia as well as his role in international negotiations to achieve peaceful solutions to the then state conflicts will be remembered as shining examples, patriotic actions but also acting in accordance with Masonic principles. Numerous media reported about the death of Zoran Nenezic to the public, and "Glas javnosti" broadcast the funeral (Link: <https://www.glas-javnosti.rs/drustvo/glas-javnosti-uzivo-sahrana-zorana-nenezica-na-novom-groblju-6837>).

Image 4 - Funeral of Zoran Nenezic, Belgrade 2021

May Zoran Nenezic's path to the Eternal East be illuminated!

In the Orient of France,

Br. M.S

P.L. George Weifert

03.04.6021.G.I.S.

Appendix:

1) They wrote about Zoran Nenezić (among others):

- *Gasic Ranka. Serbian Freemasons between the two world wars as a social group. Yearbook of Social History. vol. 5, no. 1-3, p. 85-100. 1998*
- *Yearbook. Proceedings, Volume One, MMX. Editor Alexandar Thorn. Independent author's edition. Belgrade. 2013. Edition of the Archives of the Holy Kingdom of Magic*
- *Pavle Jakšić. Above the memories. Rad. Belgrade. 1990*
- *Lopušina Marko. MASONS IN SERBIA. 1910 - 2010. Book of Commerce. Belgrade. 2010*
- *Minić Nenad, Ordo Mundi. Printing house "Stanišić" Serbia, Bačka Palanka. 2006*
- *Nenad Minić. ORDOMUNDI. Belgrade. 2010*
- *Mladen Lojkić. Rulers of the World. II supplemented edition. Daruvar. 2007*
- *Mužić Ivan. Freemasonry in Croats / Ivan Mužić - 6th ed. - Split: Laus, 2000.*
- *Mužić Ivan. The meaning of Freemasonry. Naklada Bošković. Split. 2003*
- *Nikolic Zoran. MASONIC SIGNS IN BELGRADE. 2004 (published as a feuilleton within Večernje Novosti)*
- *Rogošić Branko - Masonry: science or scientific discipline ?. 2014*
- *Vidojevic Milan. The Omega Dossier. Metaphysics. 2006*

2) Selected bibliography of Zoran Nenezić:

- *Masons in Yugoslavia: (1764-1980): an overview of the history of Freemasonry in Yugoslavia. Belgrade: Narodna knjiga, 1984*
- *Masons in Yugoslavia: (1764-1980): a review of the history of Freemasonry in Yugoslavia: contributions and materials. 2nd supplemented ed. Belgrade: Narodna knjiga, 1987*
- *Masons in Yugoslavia: (1764-1980): a review of the history of Freemasonry in Yugoslavia: contributions and materials. Nenezić, Zoran D., 3rd supplemented ed. Belgrade: Zodne, 1988*
- *Masons in Yugoslavia: 1764-1999: an overview of the history of Freemasonry in Yugoslavia: contributions and materials. Special edition. Belgrade: Z. D. Nenezić, 1999*
- *Masons: 1717-2010, Review of the History of Freemasonry in Serbia, the Balkans and the World: Contributions and Materials. Belgrade: Z. Nenezić, 2010*
- *Serbian Freemasonry: 1764-1914: an illustrated overview of the history of Freemasonry among Serbs: contributions and materials. Belgrade: Z. Nenezić, 2012*
- *The beginnings of Masonic work in Serbia at the end of the 19th century: with reference to the membership of Stevan Stojanović Mokranjac. Negotin: National Library "Dositej Novaković", 2018*
- *Knightly-Templar traces among Serbs in the Middle Ages. Belgrade: Z. Nenezić, 2019*

VELIKA I MALA SVETLA SLOBODNOG ZIDARSTVA I NJIHOVA SIMBOLIČKA ZNAČENJA

UVOD

Simboli su jednostavne slike, predmeti ili reči koje iza sebe kriju neki mnogo širi smisao. Za masone, simboli imaju izuzetan značaj i u Slobodnom Zidarstvu se koristi njihov veliki broj. Zapravo, jedna definicija Slobodnog Zidarstva kaže da je to: „nauka o moralu, pod velom alegorije i ilustrovana simbolima“.

Treba napomenuti da Slobodno Zidarstvo ne nameće pojedincu značenje svojih simbola, iako za većinu od njih postoji jasan konsenzus o tome šta je njihovo osnovno simboličko značenje. No, samo se za neke masonske simbole čvrsto vezuju određeni pojmovi koji se sugerišu, dok je kod većine svakom pripadniku Bratstva ostavljena slobodna volja povezivanja. Zbog toga i nije retkost da se za isti simbol u slobodnozidarskoj literaturi mogu sresti različita tumačenja, kao i da

isti simbol kod različite Braće izaziva različite asocijacije.

Opremljeni saznanjem o značaju simbola u Slobodnom Zidarstvu, te upozoreni, ali i ohrabreni mogućnošću različitog tumačenja pojedinih simbola, krećemo na put istraživanja o simboličkom značenju Velikih i Malih Svetala. Prva stanica na tom putu mora biti ona na kojoj ćemo se malo upoznati sa simbolikom Svetla u Kraljevskoj Umetnosti.

SIMBOLIKA SVETLA

Za Slobodne Zidare Svetlo spada u grupu najznačajnijih reči koje čine glavnu strukturu spekulativne masonerije. To nije samo prvi simbol koji se ceremonijalno predstavlja iniciranom, već se nastavlja tokom njegovog napredovanja u Kraljevskoj Umetnosti.

U početku nebo i zemlja već postoje, a prvi akt stvaranja kome čitalac Biblije prisustvuje je stvaranje svetlosti posle Božjih reči: „Neka bude svetlost“. Nekih četiri hiljade godina kasnije u Jevanđelju po Jovanu čitamo: „U početku beše reč, i reč beše u Boga, i Bog beše reč. Ona beše u početku u Boga. Sve je kroz nju postalo, i bez nje ništa nije postalo što je postalo. U njoj beše život, i život bješe videlo ljudima. I videlo se osvetli u tami, i tama ga ne obuže.“

Jedino imenica, od svih reči, ima puno i zaokruženo značenje. Prva izgovorena imenica, koja pokreće stvaranje i točak vremena, prema Knjizi postanja, jeste upravo reč Svetlost. Stoga možemo Svetlost da tretiramo i kao metaforu za Reč Postanja - Stvaranja.

Mudrost i Znanje se stiču na putu ka Istini, a svo troje čine deo Svetlosti koja prožima celu osnovu masonerije do te mere da se masoni čak nazivaju i Sinovima Svetlosti.

Svesni značaja Svetlosti sada možemo da istražimo simbolični značaj Velikih i Malih Svetala Slobodnog Zidarstva.

TRI VELIKA SVETLA SLOBODNOG ZIDARSTVA

Smatra se da je svrha inicijacije: pobuđivanje i podsticanje kandidata da unutar sebe pronađe saznanja, činjenice, dokaze i prave istine svoga bića u koje je prethodno bio neupućen ili samo prividno obavešten. To je jedan od razloga što kandidat tokom inicijacije nosi povez preko očiju. Ritual, simbolično, a kod nekih kandidata i stvarno, izaziva neku vrstu krize. Prva stvar koju njegovo oko opaža, nakon te krize i pošto mu se „da svetlost“ – to jest skine povez sa očiju je trostruki simbol: Ugaonik koji prekriva vrhove Šestara, a koji zajedno leže na otvorenoj Knjizi Svetog Zakona na Oltaru Zakletve smeštenog na Istoku ispred Starešine.

Knjiga Svetog Zakona, Ugaonik i Šestar predstavljaju najvažnije simbolične predmete koji se nalaze u Hramu i koriste tokom ritualnog rada.

Nazivamo ih Trima Velikim Svetlima Slobodnog Zidarstva.

U ritualnom smislu, Tri Velika Svetla su potrebna da bi Loža bila regularno otvorena. Mačonoša na početku Ritualnog rada pristupa Oltaru Zakletve i na njega redom postavlja Knjigu Svetog Zakona, Šestar i Ugaonik.

Knjiga svetog zakona

Knjiga Svetog Zakona simbolizuje vrhovni moralni zakon koji vlada u Univerzumu, koji vezuje sve ljude u jednu harmoničnu zajednicu i obezbeđuje njen napredak i prosperitet. Predstavlja i univerzalnu knjigu koja, kao zrak Božanske Svetlosti, osvetljava put ljudima namernim da dostignu savršenstvo.

Na početku javnog rada masonerije kao Knjiga Svetog Zakona koristila se Biblija, ali se širenjem Slobodnog Zidarstva i prihvatanjem u Bratstvo i ljudi drugih veroispovesti u upotrebu uvode i Kur'an za muslimane, Vede za hinduiste, Triptika budizma, Tao te king taoista, Četiri knjige doktrine konfučijista. Ovo zavisi od toga da li Slobodnozidarsku ložu čine braća pretežno hrišćanske, muslimanske, budističke ili neke druge religije.

U raznolikosti sveta, postoje i lože koje ne insistiraju da njihovi pripadnici budu verujući, te okupljaju i ateiste. Ne ispitujući regularnost ovakvih loža, treba znati da se kod nekih kao Knjiga Svetog Zakona koristi ustav zemlje u kojoj loža radi, a u nekim slučajevima i knjiga sa praznim stranicama.

Kada se Biblija koristi kao Knjiga Svetog Zakona, obično je otvorena na stranici gde počinje Jevanđelje po Jovanu. Može biti otvorena i na stranici gde je peto poglavlje Druge knjige dnevnika, odnosno na stranici gde počinje šesto poglavlje Prve knjige o carevima, jer se u obema pomenutim starozavetnim knjigama na tim mestima spominje izgradnja Solomonovog Hrama.

Ugaonik

Ugaonik prikazan sa stranama nagore i uglom nadole jedan je od najpoznatijih masonskih simbola. On upućuje masone na moralnu ispravnost, pravilnost, pravičnost i zakonitost svakog slobodnozidarskog rada. Ugaonik Masone podseća na obavezu ispravnog održavanja bratske veze, u smislu pravog ugla. On usmerava svaki rad Slobodnih Zidara u pravilne okvire Božijih i ljudskih zakona, a samo takav rad može biti koristan i uspešan.

Izraz „živeti prema ugaoniku“ prepoznaje se širom sveta među masonima, kao metafora za ispravan život i moralno vladanje. Masonski ritual uči masone da „postupke grade pod pravim uglom pomoću ugaonika vrline“. Kao što kamenoresci prislanjaju ugaonik na obrađeni kamen da bi proverili može li se on ugraditi u građevinu, tako i Slobodni Zidari stalno proveravaju da li je njihovo delovanje u skladu sa moralnim i ljudskim zakonima.

Saglasno simbolizmu četvorougla koji nastaje pomoću Ugaonika, on se dovodi u vezu sa određivanjem prostora.

Ugaonik takođe simbolizuje ženski – pasivni princip rađanja, zemlju, materiju i nižu, čulnu prirodu.

Šestar

Šestar se primenjuje u sfernoj trigonometriji, grani matematike koja se bavi nebom i orbitama nebeskih tela. Šestarom se ispisuje krug, savršen geometrijski oblik koji nema ni početak ni kraj. Ovaj savršeni krug predstavlja makro-kosmos i večnost. Otuda veza šestara i neba, šestara i čovekove više, duhovne sfere. Dakle, šestar je simbol duha, njegove vlasti i nadmoći nad materijom.

Šestar sa kracima okrenutim nadole jedan je od često pominjanih masonskih simbola. Smatra se simbolom večnosti i savršenstva. Po masoneriji,

jedan vrh šestara zaboden je u srce bilo kog Brata, a drugi vrh zahvata svu njegovu Braću. Kao što kružnica sa centrom u srcu Brata obuhvata svu njegovu Braću, tako bratska ljubav predstavlja silu koja povezuje sve ljude.

Pored ove simbolike, upotreba šestara u masoneriji upućuje svakog Masona da treba da meri svoje ponašanje. Šestar treba da upotrebimo tako da „opišemo kružnicu oko naših želja i zadržimo strasti u dužnim granicama sa celim čovečanstvom“.

Stepen otvorenosti šestara simboliše mogućnost i stepen spoznaje pojedinca. Prema masonskom poimanju granice koju čovek ne treba da prekorači, jeste da ograniči otvor šestara na najviše 90 stepeni. Jer, istovremeno ugao od 90 stepeni oponaša ugaonik, simbol materije. Tako u masoneriji otvor šestara od 45 stepeni pokazuje da materija još nije savladana. Otvor šestara od 90 stepeni predstavlja potpuno ostvarenje ravnoteže između dve snage, jer šestar postaje tačan ugaonik. Kao što krug koji se opisuje šestarom predstavlja potpunu celinu, takav treba da bude i odnos braće međusobno, harmoničan i uravnotežen. Šestar u loži, sa dva vrha otvorena prema izlazu – zapadu, pokazuje da mason treba da bude otvoren prema čitavom svetu, kao čestit i posvećen čovek koji radi za mir i vrhovnu sreću.

Saglasno simbolizmu kruga koji opisuje Šestar, on se dovodi u vezu sa određivanjem vremena.

Šestar simbolizuje muški – aktivni princip stvaranja. Takođe, predstavlja sunce i nebo, kao i višu duhovnu prirodu.

Međusobni odnos Tri Velika Svetla

Smatra se da su Šestar i Ugaonik uvek zajedno u neodvojivoj simboličkoj vezi. Šestar i Ugaonik se postavljaju zajedno na Knjigu Svetog Zakona i tako postavljeni, oni zajedno izvire iz nje. Šestar se na Knjigu Svetog Zakona postavlja pod određenim uglom i to najčešće pod uglom od šezdeset stepeni. Ugaonik se tokom ritualnog rada

na prvom stepenu postavlja tako da prekriva vrhove Šestara, što znači da u tom slučaju materija vlada duhom. Ugaonik i Šestar mogu biti i ukršteni, odnosno da Šestar bude položen na Ugaonik, ali objašnjenje simbolike toga prevazilazi okvire ove skice.

Šestar i Ugaonik zajedno simbolizuju Dušu i njenu Funkcionalnu Energiju. Sama za sebe, Duša bi bila samo inertna pasivnost koja nije uravnotežena nekom protivnom pozitivom.

TRI MALA SVETLA SLOBODNOG ZIDARSTVA

Otvorena loža je i fizički i simbolički osvetljena sa tri svetlosti (sveće, baklje, lampe). Ova svetla nalaze se u središtu Hrama, na uglovima Tapisa. Prva sveća zapaljena na jugoistočnom uglu simbolizuje Mudrost. Sveća na severozapadu Snagu, a sveća na jugozapadu simbolizuje Lepotu.

Mudrost, Snaga i Lepota jesu Tri Mala Svetla Slobodnog Zidarstva i predstavljaju vrline koje dozvoljavaju simboličku i stvarnu izgradnju Hrama. Kaže i da loža počiva na Mudrosti, Snazi i

Lepoti kao na tri stuba. Stoga se ove svetlosti postavljaju na tri grčka stuba, koji svojim oblikom simbolizuju ove tri vrline: jonski stub – Mudrost, dorski stub – Snagu i najkitnjastiji, korintski stub – Lepotu.

Tokom otvaranja lože, Starešina, Prvi Nadzornik i Drugi Nadzornik pale sveće, svako na sebi najbližem stubu. Tom prilikom oni izgovaraju:

Starešina: „Neka Mudrost vodi našu gradnju“

Prvi Nadzornik: „Neka je Snaga izvede“

Drugi Nadzornik: „Neka je Lepota upotpuni“

Prilikom zatvaranja lože, kada se gase Mala svetla, istim redosledom izgovaraju:

Starešina: „Nek na zemlji vlada mir“

Prvi Nadzornik: „Neka ljubav vlada među ljudima“

Drugi Nadzornik: „Neka radost bude u svim srcima“

Iz prethodnog možemo da zaključimo da Mudrost povezujemo sa Starešinom.

Kao što Starešina upravlja ložom i poziva braću na rad i poslušnost, tako i čovek snagom svoje volje biva gospodar svog života, spoznaje samog sebe, upravlja sobom i svojim radnjama. U oba slučaja potrebna je Mudrost.

Snagu, koju simboliše Prvi Nadzornik, povezujemo sa Suncem.

U simboličkom smislu Sunce je oličenje stvaralačke aktivnosti, korisnog života i uspešnog delovanja Slobodnih Zidara, koji treba svojom aktivnošću da pobuđuju korisne delatnosti i usmeravaju druge ljude.

Lepotu, koju simboliše Drugi nadzornik, povezujemo sa Mesecom.

U simboličkom smislu Mesec oličava istrajnost kao važnu osobinu Slobodnih Zidara.

Stoga se definicija Tri Mala Svetla ogleda u formuli: „Sunce da vlada nad danom, Mesec da

predstavlja noć, a Starešina da da usmerava i vodi svoju Ložu.“

Pomoću Tri Male Svetlosti u čoveku on je u mogućnosti da shvati simboličko značenje oblika lože koja je pravougaona i sazdana od dužine, širine i dubine sopstvenog bića. Preko Tri Mala Svetla saznaje se da je Veliki Neimar Svih Svetova razgradio, stvorio svet na tri velika stuba – Mudrosti, Snazi i Lepoti.

Na posletku, kaže se da su prva tri slobodna zidara bili car Solomon, graditelj Hrama, tirski car Hiram, koji je pomogao Solomonu u tome i, za masone vrlo bitan, Hiram Abif, majstor zidar. Mudrost povezujemo sa carom Solomonom, Snagu sa carom Hiramom, a lepotu, zbog njegove veštine ulepšavanja i ukrašavanja građevina, sa Hiramom Abifom.

Brat I.J.

Nemanja Niš

Literatura

[1] Velika nacionalna loža Srbije, Masonski priručnik, 9. Osnovni masonski simboli

[2] VNLS, Ritual prvog učeničkog stepena

[3] Zoran D. Nenezić, Masoni u Jugoslaviji (1764-1980), 5.7. Simbolika učenja i rituala

[4] <https://sirijus.rs/37-4-velika-i-mala-svetla-slobodnog-zidarstva-i-njihovo-simbolicko-znacenje/>

ODREDBE MATERIJALNOG PRAVA SLOBODOZIDARSKOG PRAVOSUĐA

Pre nego što se započne proučavanje instituta slobodnozidarskog pravosuđa i njegovog prilično nejasnog i čini me se bez potrebe komplikovanog postupka, treba imati u vidu da slobodno zidarstvo funkcioniše na temeljima dobrovoljnosti, bratske ljubavi, tolerancije i dobre volje. Iz tog razloga ovaj mehanizam sprovođenja masonske vlasti i reda, nema iza sebe bilo kakvu prinudu, kao država u profanom svetu, niti je uobičajen i čest, obzirom da bi odnosi između braće trebali da budu i najčešće jesu uređeni njihovom slobodnom voljom i namerom da se vladaju u skladu sa Masonskim dekalogom.

Ipak, proučavajući kako materijalne, tako i procesne odredbe Slobodnozidarskog pravosuđa, dolazi se do zaključka da se radi o dosta konfuzno i nejasno definisanim institutima i poprilično

glomaznom, neefikasnom i nerazumljivom postupku, u kojoj se prepliću nadležnosti odbora, sudova, izvestilaca, veća i starešine.

Pošto je analiza celokupnog masonskog zakonodavstva preširoka za jedan rad, to ću u ovom radu pokušati da dam svoj osvrt na pojedine institute materijalnog prava iz Slobodnozidarskog pravosuđa.

Članom 1 Slobodnozidarskog pravosuđa određeno je da se slobodnozidarske greške i krivice sastoje u svakom voljnom i smišljenom ogrešenju o Konstituciju, Statut i druge akte VNLS-a, zatim ogrešenju o položenu zakletvu i prihvaćene obaveze, kao i u postupanju protivno lojalnosti, poštenju i časti i narušavanju ugleda Slobodnog zidarstva i njegovih organa i tela.

Imajući u vidu da greške i krivice nisu opredeljivane, niti bliže opisivane, iz odredbe ovog člana zaključujemo nekoliko bitnih elemenata slobodnozidarskih krivica.

Prvo, **slobodnozidarskim krivicama se smatraju greške i krivice**. Pojam greške pojavljuje se samo u odredbi ovog člana, pa ostaje nejasno koja je razlika između krivice i greške, te da li je greška blaži oblik krivice, ili je možda greška učinjena nesvesno ili u zabludi, te koja je sankcija za grešku.

Drugo, slobodnozidarskom krivicom se smatra samo ona krivica koja je učinjena **voljno i smišljeno**. Dakle, da bi postojala krivica potrebno je da postoji svest učinioca o tome da će se svojom radnjom ogrešiti o imperativne norme slobodnog zidarstva, prihvaćene obaveze ili postupiti protiv lojalnosti i poštenja i da se radnja preduzima upravo sa ciljem da takva posledica i nastane. Osim toga iz odredbe ovog člana se zaključuje da je potrebno da postoji svest brata i o zabranjenosti svoje radnje, jer ukoliko postupi u pravnoj zabludi nema krivice. Dakle, odredbom ovog člana je uveden i subjektivni element krivice, jer nema krivice bez umišljaja učinioca i njegove svesti o zabranjenosti radnje.

I treće, **zaštitni objekti krivice** sistematizovani su u 3 grupe: Prvu grupu zaštitnog objekta čine **opšta akta** na kojima počiva slobodno zidarstvo, drugu grupu **masonska zakletva i prihvaćene obaveze u loži**, a treću grupu **lojalnost i poštenje, ugled i čast lože**. Dakle, krivica se odnosi na ogrešenja o pravila, običaje i tradicije Bratstva ali i na kršenje zakona, društvenih normi, običaja u profanom svetu, ukoliko narušavaju principe lojalnosti prema braći, poštenja ili štete ugledu i časti lože. Iz ovoga se zaključuje da se krivicom smatraju pogreške i radnje preduzete kako u bratstvu, tako i u profanom svetu.

Radnja krivice definišana je članom 2 kao disciplinski prekršaj, ispad i prestup.

Disciplinski prekršaj je najblaži vid krivice i čine ga ponašanja koja narušavaju red u Loži, na radovima, neizvršavanju naloga i naređenja Starešine, pod uslovom da zbog svoje težine ne predstavljaju teži oblik krivice. O njima odlučuje Starešina, što znači da je Starešina jedini

ovlašćen da proceni da li je neko ponašanje takvo da se može smatrati disciplinskim prekršajem i on je jedini nadležan da proceni težinu prekršaja i izrekne meru. Disciplinski prekršaji kažnjavaju se: opomenom, opomenom koja se unosi u Arhitektonsku tablu i ukorom koji se unosi u Arhitektonsku tablu.

Ispad i prestup su teži oblici krivice i o njima odluku donosi u prvom stepenu Sud Lože, mada se na nekoliko mesta ovaj sud naziva i Sudom časti, što stvara nepotrebnu konfuziju. Sud Lože čini Loža Majstora, čiji je predsednik Starešina Lože. Za učinioce ispada predviđena je mera zabrana dolaska na radove u trajanju od jednog do pet meseci, a za učinioce prestupa jedina predviđena mera je isključenje iz Bratstva, ali u slučaju da postoje osobito olakšavajuće okolnosti, ova mera može biti ublažena zabranom dolaska na radove u trajanju od šest meseci do godinu dana.

Dakle, postupak za ispad ili prestup nije tako jednostavan kao za disciplinski prekršaj i on se pokreće **tužbom**, koju može podneti bilo koji brat u loži, ili loža, čak i savezno veće i koja može biti podneta protiv bilo kojeg brata, lože, čak i protiv saveznog veća.

Brat koji je optužen za krivicu zbog prestupa, kao najtežeg oblika krivice, predaje

Sekretaru svoje Lože sve diplome, druge isprave i masonske oznake, koje mu se vraćaju tek ukoliko bude oslobođen od krivice, ili nakon izdržane mere. Ako brat ne postupi po nalogu Sekretara, lišava se prava na žalbu protiv presude.

Odredba ovog člana je sporna iz dva razloga. Prvo, očigledno da u masonskom pravosuđu ne važi pretpostavka nevinosti, kao jedna od civilizacijskih tekovina modernog društva. Brat koji je optužen za prestup, faktički prestaje da bude deo bratstva u toku celog postupka suđenja, što implicira njegovu krivicu i posredno ga pre okončanja postupka oglašava krivim za prekršaj. Osim toga brat koji ne preda svoje regalije, diplome i isprave, gubi pravo na žalbu, što je potpuna besmislica, obzirom da je dvostепенost postupka zagarantovana, a pravo na žalbu je osnovna civilizacijska tekovina koja treba da spreči samovolju i arbitrarnost u postupku. Osim toga ne vidim nikakvu logičnu vezu između nove krivice, koju bi potencijalni učinilac učinio time što je odbio naređenje, koje proizilazi iz odredbe ovog člana da preda regalije, sa procesnim pravom na žalbu, pa je ovakva vrsta sankcije kojom se ukida postojeće pravo potpuno nerazumljiva.

Prilikom odmeravanja vrste i visine mere za utvrđenu krivicu sud je u obavezi da utvrdi sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti od kojih zavisi vrsta mere i njena dužina.

Međutim, kod povratnika u izvršenju ispada ili prestupa, ova okolnost vodi meri isključenja iz Bratstva. Dakle, svaki učinilac ispada ili prestupa koji ponovi radnju, za koju se odlukom okarakteriše kao ispad ili prestup biva isključen iz Bratstva, što znači da je ispad ili prestup moguće učiniti samo jednom.

Sve izrečene mere zbog ispada ili prestupa unose se u Matrikulu Lože.

Članom 14 definisana je i odgovornost Loža, koje mogu biti kažnjene ukorom, obustavljanjem radova u trajanju od tri meseca i raspuštanjem Lože. Iz odredbi Slobodnozidarskog pravosuđa ne može se utvrditi da li se instituti povrata, ili pretpostavke krivice odnose i na Lože, i kakva su prava Loža na rad tokom trajanja postupka.

Imajući u vidu navedeno ovako definisana pravila Slobodnozidarskog pravosuđa smatram anahronim i nedovoljnim, čak bih rekao i izgubljenim u prevodu.

Smatram da je potrebno jasnije definisati pojam krivice, odvojiti ga od pojma greške, definisati vremensko važenje slobodnozidarskog pravosuđa, predvideti uračunavanje vremena u toku suđenja za koju je bratu bilo zabranjeno da radi u izrečenu meru, napustiti pretpostavku krivice, kao princip, odvojiti procesna prava od eventualne krivice, jer bi ona trebala da pripadaju svakom bratu, pa i onom koji je kriv.

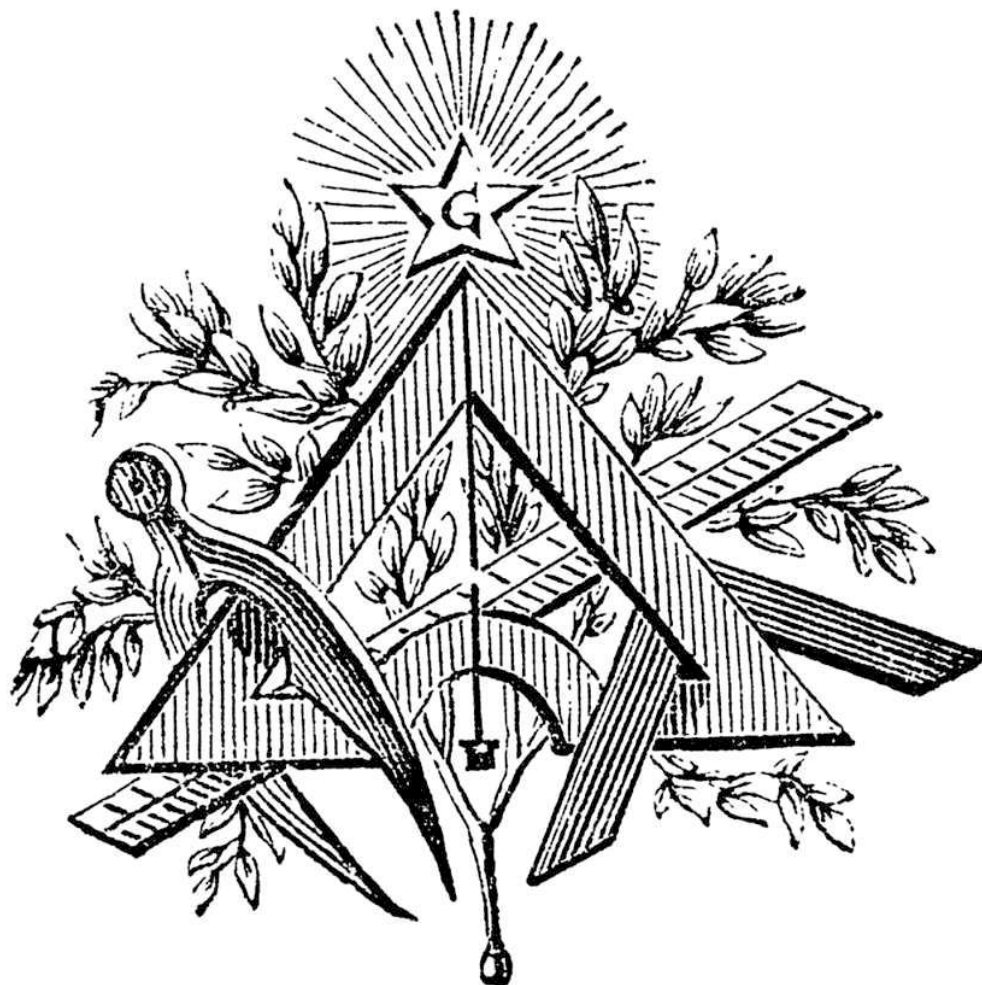
Smatram da bi uvođenjem još nekih insituta, koji su pravna tekovina, naše pravosuđe samo dobilo na kvalitetu i garancijama da samo kriv može da bude kažnjen, da i krivcu pripadaju prava na pravično suđenje i da je osuđujuća odluka proizvod pravičnog postupka.

Drugim rečima, smatram da i bratu koji svojim ponašanjem pokazao da ne zaslužuje da više bude u bratstvu, sve dok je u Bratstvu treba dati pravo na slobodu, jednakost i bratstvo.

Ako ne zbog onog koji odlazi, onda zbog nas koji ostajemo.

Brat U.M.
PI Knez Lazar, Kruševac

Učenički alati

Dugo sam, nakon svog prvog učeničkog Rada, osluškivao u sopstvenim mislima odjek tri tupa udarca metala o kamen i prisećao se maglovitih i misterioznih reči rituala, iščekujući da svaka ponaosob dođe na svoje mesto i sklopi se na kraju u nešto kristalno jasno, baš kao kakav veliki mozaik krcat živopisnim detaljima i raskošno uokviren alegorijom inicijacijske lekcije. Trenutak nakon što uopšte shvatih koji su mi alati dati na početku šegrtovanja, osetio sam da su oni već postali nerazdvojni deo mog budućeg tragalačkog i graditeljskog arsenala. Tog kojim ću radeći ostavljati putokaze onima koji tek dolaze na Stazu, baš kao što ih je neko od Braće prethodno ostavljao za mene.

Malj. Sirsova snaga i potencijal. Neretko i omiljeno oružje zaboravljenih bogova i mitskih junaka. U današnje vreme sve je ređi u ulozi produžetka ruke koja ima moć, no, svejedno,

tradicija ga neporecivo prepoznaje kao drevni simbol stečene ili delegirane neprikosnovene vlasti. Astrološki gledano, malj je simbolizovan planetom Saturn. On je sudija i hladnokrvni delilac karmičke pravde. Njegova snaga je u sprovođenju zakona, kako nebeskih tako i ljudskih. Zato tupi udarac malja najčešće nagoveštava odluku i obznanu o sprovođenju volje njegovog imaoaca. Bilo da je u ruci ljudi ili bogova, malj svoju simboliku može nositi kroz harmonične i disharmonične manifestacije Saturna. On se poima kao onaj koji oko nas povlači vidljive i nevidljive granice. Zahteva red, disciplinu i ozbiljnost, ište zrelost, prija mu odgovornost, podučava iskustvom, a u neznanju donosi strah. To je vertikalno prisutna potencijalna energija čije pojavne oblike Učenik Kraljevske Umetnosti spoznaje penjući se početnim koracima uz Zavojito stepenište. Na prvom stepenu malj podučava Učenika da akumulirane vrline Saturna koristi kroz

odmereni zamah aktivne ruke, tj da spozna sebe i ovlada sobom kako bi mogao dobro da planira i sprovede naum u delo.

Dleto je, sa druge strane, aktivni princip Marsa i u ovoj konstelaciji on kanališe našu iskazanu volju za delanjem. Dok pasivnom karakteru Saturna zamahom dajemo priliku da se manifestuje, aktivni Mars, odnosno dleto, zahteva svesnu kontrolu, pravilno usmerenje, pa i obuzdavanje. Zato dleto držimo pasivnom rukom. Marsova sila, volja, takmičarski duh i posvećenost, van kontrole olako prerasta u nestrpljivost, neobuzdanu seksualnost, alfa mužjaštvo, ratobornost i srdžbu. Ovo nam daje lekciju nužnog ovladavanja ličnim slabostima i strastima, lekciju koncentracije moći u stvaralački naboje, usmeren i prema spolja podjednako kao i ka unutra. Naravno, priroda Marsa, takva kakva je, ispoljava se najdirektnije na najisturenijim mestima. Bez obzira da li je u pitanju vrh strele ili oštrica mača, Mars zahteva britkost i oštrinu. Taj fokus kojim brusnim kamenom finalizujemo ivicu sečiva ili vrh šiljka jednak je britkosti veština koje usavršavamo posvećeni Gradnji. Dleto nam na prvom stepenu daje lekciju o fokusu uma i obuzdavanju strasti i nagona, o razumom kontrolisanoj ljubavi i ispravnom donošenju odluka o tome kako efikasno savladavati neravnine i kvalitetno tesati oblik kome se teži.

Nadopunjujući jedan drugoga, oba alata treba da egzaltiraju u Učeničkim rukama. Mi vladamo njima i kontrolišemo ih. Svesno definišemo svaki pojedinačni kontakt i transfer energije malja, posredstvom dleta, na neobrađeni kamen. Menjanjem zamaha malja ili položaja dleta menjamo i vrstu udarca koji sledi. Ovo vodi spoznaji da delatnik mora u potpunosti da poznaje alate ali i da oseća kamen. Mora poznavati njegovu strukturu savršeno dobro kako procena udarca ne bi bila pogrešna. Nedovoljna ga neće ni načeti ili će ovlaš zagrepsti njegovu površinu a previše jaka bi zasigurno bila kadra odvaliti preveliki komad od njega. Svako tesanje, baš kao i prethodni odabir kamena, zahteva slojevit pristup, iskustvo i dobru procenu. Tradicija nam govori da Učenik u svojim dometima na prvome stepenu, zapravo, samo priprema kamen za ugradnju. Ovladavajući veštinom rukovanja alatima i upoznavajući prirodu kamena, on uči o sebi i spoznaje sebe samoga. Izmeštajući fokus sa malja i dleta na kamen i nazad,

Učenik transcendirira osnovnu prirodu kamena. Osim što vidi predmet koji obrađuje, on shvata i prihvata sebe kao kamen koji treba obrađivati. On prepoznaje i usvaja setove normi, alegorija i pouka o veštinama koje će kao alate koristiti za rad na sebi, a samim tim otvara nove kanale spoznaje sila i energija od kojih su one satkane.

I dok su malj i dleto prevashodno delatni, dotle je treći alat, **24" lenjir**, tipično Merkurijanske prirode. On daje misaonu dimenziju Učeniku koji kamen samo grubo priprema za sve finiju obradu pre finalnog polaganja na mesto kome je namenjen. Mesto u kome će, savršeno isklesan, zajedno sa drugim tesanicima prihvatiti na sebe deo statike u konstrukciji duhovnog Hrama čovečnosti, doprineti njegovoj stabilnosti i biti oslonac njegove nadgradnje i trajnosti u vremenu koje dolazi. Osim što revnosno podseća Učenika na neophodnost toga da uvek dobro odmeri pre nego što zamahne i udari, lenjir apostrofira svojim brojem podeoka važnost još jedne stvari, a to je kvalitetna raspodela dodeljenog nam vremena. Lenjirom, uistinu, Učenik može nekakvu dužinu odmeriti, ili eventualno iscrtati pravu liniju, ali generalno je bilo kakva konstrukcija makar i najjednostavnijeg geometrijskog tela samo lenjirom - nemoguća. Baš zato zadatak proučavanja ove alatke na prvom stepenu diktira poimanje simbolike njegovih 24 podeoka. Oni nas metaforički podsećaju na dužinu dana i na važnost merenja vremena uspostavljenog u ovom ili veoma sličnom obliku još u davno iščezlim civilizacijama. Povezavši Mesečeve

cikluse i astronomske repere, drevni Majstori podeliše na po 12 jednakih delova obdanicu i noć tokom ekvinocija, sa mogućnošću odgovarajućih korekcija zavisno od doba godine. I primenjivaše to znanje da što bolje organizuju vreme i što kvalitetnije ga iskoriste za rad u periodu trajanja dnevne svetlosti.

Praktični nauk ovog alata na prvom stepenu je taj da Učenik treba svoj dan da podeli na jednake delove koristeći simbolički i mistični broj prvog stepena, a to je **broj 3**. Time dobijamo tri osmočasovna ciklusa: osam časova korisnog, predanog i poštenog rada dobrog čoveka na dobrom glasu, potom osam časova uzdizanja u vrlinama i veštinama koje nas čine slobodnim i boljim ljudima, te osam časova odmora i neophodnog oporavka kojim krepimo um i telo i prikupljamo snagu za naredni dan.

Kako je dvadesetčetvorojedinačna duž koju Učenik može da iscrta lenjirom samo jedan zanemarljivi deo beskonačne zamišljene prave na kojoj ta duž leži, tako i mi osvešćujemo spoznaju da je svaki naš dan samo jedan mali odsečak na liniji beskraj. Pouka o tome da su prapočetak te linije i njen kraj van našeg domašaja podseća nas na to da je naša Gradnja nešto čega smo se prihvatili daleko nakon njenog početka, te da ćemo zasigurno pred odlazak na Večni Istok naše alate spustiti i predati ih nekoj novoj Braći mnogo pre njenog završetka.

Brat D.Đ. u.k.u
PL Istina, Beograd